

Norsk Tannvern

Norsk Tannvern – styrets beretning 2015 - 2017

Oslo, 8. mars 2017

Innhold

NORSK TANNVERN - STYRETS BERETNING 2015 – 2017	2
Perioden mars 2015 til april 2017	2
Organisasjonen.....	2
Medlemmer og abonnenter	2
Generalforsamling.....	2
Strategisk plan.....	2
Styre	2
Sekretariatet.....	2
Norsk Tannverns kontaktutvalg for folkehelsearbeid	3
Økonomi.....	3
Norsk Tannvern – senter for kunnskapsformidling	4
Veiviser til god tannhelse	4
Nytt materiell	4
Prosjekt Fluorisaurusen Bronto.....	5
Pedagogisk veiledning	5
www.tannvern.no	5
Markedsføring og kommunikasjon.....	6
Munnpleien	6
Seminar	6
Samarbeid og samhandling	7
Tannhelsetjenestens folkehelsenettverk	7
Samarbeid med helsesøstre	7
Kostforum.....	8
Framtidsutsikter	8

NORSK TANNVERN - STYRETS BERETNING 2015 – 2017

Perioden mars 2015 til april 2017

Organisasjonen

Norsk Tannvern er en frivillig organisasjon som arbeider for god helse i befolkningen gjennom å bedre tannhelsen. Visjonen for arbeidet er «Tenner for livet».

Medlemmer og abonnenter

Norsk Tannvern har 108 ordinære personlige medlemmer (84 tannleger, 24 tannpleiere) Andre medlemmer er: 1 apotek, 5 skoler, 9 institusjoner/organisasjoner, 9 bedrifter og 689 helsestasjoner. Den offentlige tannhelsetjenesten er den største bidragsyteren, enten gjennom kjøp av tjenester og/eller som abonnenter på bladet Munnpleien, som sendes til ca. 600 tannklinikker.

Generalforsamling

Generalforsamlingen, som består av foreningens medlemmer, avholdes annethvert år. Forrige generalforsamling ble avholdt 18. mars 2015. Beretningen dekker perioden fra generalforsamlingen i 2015 til april 2017.

Strategisk plan

Strategisk plan for Norsk Tannvern for perioden 2013 – 2016 ble vedtatt av generalforsamlingen i 2013. Planen og foreningens vedtekter har vært retningsgivende for styrets virksomhet. På grunnlag av strategiplanen har det til hvert styremøte blitt utarbeidet en rapport som fungerer som «huskeliste» for daglig leder.

Styre

Styret har det overordnede ansvar for foreningens virksomhet. I beretningsperioden har styret bestått av:

- Claes T Næsheim, leder
- Rigmor Moe, nestleder
- Camilla Hansen Steinum, styremedlem
- Grete Tungevgåg Brudeseth, styremedlem
- Geir Haukeland, varamedlem
- Hilde Håkelien, varamedlem

Det har vært avholdt ni styremøter i perioden.

Sekretariatet

Norsk Tannverns sekretariat ledes av daglig leder Bente Stuveseth, som også er redaktør av bladet Munnpleien. Styreleder deltar ved behov i det løpende arbeidet. Sekretariatet fikk nytt kontor 1.1.2016. Utleier er Tannhelsetjenestens kompetansesenter Øst på Majorstua, Colosseum Senter.

Det kjøpes eksterne tjenester for lagerhold, webtjenester, regnskapsføring og revisor.

Norsk Tannverns kontaktutvalg for folkehelsearbeid

Kontaktutvalget er oppnevnt av styret etter forslag fra organisasjoner/institusjoner som er opptatt av helsefremmende og forebyggende arbeid innen tannhelsesektoren og folkehelsearbeid generelt. I henhold til retningslinjene skal utvalget først og fremst være en møteplass der medlemmene kan drøfte aktuelle spørsmål og holde hverandre oppdatert om prosjekter og lignende.

Organisasjon

Norsk Tannvern
Den norske tannlegeforening
Norsk Tannpleierforening
Fylkestannlegenes kontaktutvalg
Actavis as
Colgate Palmolive Norge as
Lilleborg as
Unilever HBC (Zendium)
Det odontologiske fakultet, UiO
Det medisinske-odontologiske fakultet, UiB
Dentaco as
Institutt for klinisk odontologi, UiT
Høgskolen i Hedmark
NSFs landsgruppe av helsesøstre
Parat
ROK

Representant

Øyvind Asmyhr, leder
Camilla Hansen Steinum
Hilde Aga
Berit Binde
Eirik Demberg
Sverre Aukland
Norun Staxrud Jetlund
Torbjørn Wilhelmsen
Nina J Wang
Gro Stenerud
Merete Barman
Linda Stein
Kari Elisabeth Dahl
Nina Misvær
Hilde Heggelund
Ellen Berggreen fra TkVest/H

Kontaktutvalget har hatt fire møter i perioden. Til alle møtene har det vært invitert eksterne foredragsholdere og deltakere som har bidratt til debatten. Som en forlengelse av bruken av fluor som var siste tema i 2014, ble det en presentasjon av Biologisk tannmedisin ved tannlege og homeopat, billedkunstner og naturfotograf Pål Hermansen. Andre temaer har vært: tobakk med særlig vekt på snus, Nasjonale retningslinjer for tannhelsetjenester til barn og ungdom (TannBarn) og om antibiotikaresistens. Fra 1.1.2017 er det Eline Juel Bjørkevik som er leder etter Øyvind Asmyhr.

Økonomi

Norsk Tannverns inntekter, utover salgsinntekter fra materiell, består av kontingent og prosjektstøtte. Når det gjelder kontingent/abonnementsavgift, er Den offentlige tannhelsetjenesten og Den norske tannlegeforening de største bidragsyterne. I beretningsperioden har dessuten Helsedirektoratet bidratt med betydelige midler knyttet til oppdrag, både til Munnpleien og andre prosjekter som det har vært søkt om tilskudd til. Femten fylker bidrar med et fast beløp per innbygger per år. Beløpet indeksreguleres årlig per 1. januar. Fire fylker har andre ordninger og bidrar ikke på samme nivå som de andre. Beløpene indeksreguleres. Bidragene er en kompensasjon for Norsk Tannverns rådgivende tjenester, utvikling av materiell og produksjon av bladet Munnpleien, som sendes til alle offentlige tannklinikker. Den norske tannlegeforenings bidrag justeres årlig i takt med prisutviklingen.

Norsk Tannvern – senter for kunnskapsformidling

Norsk Tannverns sekretariat fungerer som et idé-senter for alle som har behov for informasjon, veiledning og materiell til bruk i forebyggende tannhelsearbeid. Brukerne er i første rekke tannhelsetjenesten, men også helsestasjons- og skolehelsetjenesten samt pedagogisk personell henvender seg til Norsk Tannvern.

Veiviser til god tannhelse

Ved utvikling og produksjon av pedagogisk materiell blir vår veiviser til god tannhelse lagt til grunn:

- Sunn mat til faste tider – godt for kropp og tenner
- Vann som tørstedrikk mellom måltidene – og om natten
- Tannpuss med fluortannkrem – morgen og kveld (tidligere: Tannpuss og fluor)

Nytt materiell

Følgende brosjyremateriell er revidert i beretningsperioden:

- Pass og puss fra første tann
- Tannkroner
- Karies

Følgende brosjyrer er oversatt til arabisk i perioden:

- Tannkroner
- Karies

"Veiviser til god tannhelse" er revidert i norsk tekst, siste punkt

Tannpuss med fluortannkrem – morgen og kveld (tidligere: Tannpuss og fluor)

Følgende materiell finnes på nettsiden for gratis nedlasting:

- Traumeplakat
- «Historien om Bronto» i sin helhet på Brontosidene
- Bronto i aksjon
- Bronto tannstell, animasjon om tanntråd og tannpuss med fluor
- Manus til Brontosangene
- Brontoplakater
- DVD om fluorisaurusen Bronto
- Brontos Tannpusse-/huske-/gjøresang
- «Reisen til Helseland» i sin helhet
- Happy teeth
- Tannutvikling og tannframbrudd
- PysjPopBaluba 2006 og 2007
- Munnstellkortene
- Sukkerklokka i tre forskjellige farger
- Vann så klart
- Tobakksfri så klart

- Diplomer til barn for super innsats på tannklinikken
- Nyttige temahefter som Delta utgir til folkehelsearbeidere

Utgåtte eller brosjyrer på vent for revidering i perioden

- Tannfyllingsmaterialer
- Helproteser
- Friskere munn og tenner uten tobakk

Prosjekt Fluorisaurusen Bronto

Prosjektet er et samarbeid mellom forfatteren Bente Roestad og Norsk Tannvern og er basert på en avtale for fem år av gangen, første gang inngått fra 1. januar 1996. Avtalen gir Norsk Tannvern begrenset bruksrett til fluorisaurusen Bronto som er gjennomgangsfigur i materiell for barn i alderen 3–10 år. Bronto-produktene bygger på helsemyndighetenes retningslinjer for helsefremmende og forebyggende arbeid. Gjennom årene er det utviklet en rekke produkter som: kosedyr, hånddukke, sprellemann, arbeidshefte, plakater, bok, video, CD, klistremerker, fargebok, malekort og melketannglass med historien om Bronto og Tannfeen. Med tillatelse fra Bente Roestad og mot en rimelig godtgjøring til Norsk Tannvern, er Bronto-kostymet kopiert i Troms. Troms fylkeskommune betaler en årlig sum i 4 år for bruksrett for Bronto. Bente Roestad har i 2016 utgitt heftet Max og Bronto på tannklinikken for salg i nettbutikken. Det selges også på nettet til Ark-bokhandlerne.

Pedagogisk veiledning

Denne virksomheten foregår for det meste ved svar på henvendelser til Norsk Tannverns sekretariat. Norsk Tannvern bidrar med informasjon, veiledning og materiell. Daglig leder mottar flest henvendelser fra tannklinikker. Men også fra skoler, barnehager, helsestasjoner og asylmottak. Disse blir anbefalt å ta kontakt med nærmeste offentlige tannklinik. Ved etterspørsel etter produkter blir de veiledet til å bruke nettbutikken på www.tannvern.no. Unntaksvis sender Norsk Tannvern ut gratis materiell.

www.tannvern.no

Nettstedet har i beretningsperioden blitt videreutviklet og forbedret. Trine Suphammer er web-administrator, og Norsk Tannvern har gjort en betydelig investering i vedlikehold og utvikling av nye faner samt mere informasjonsstoff. Som eksempel: Bilder til undervisning og venterom

- Pass og puss fra første tann
- Tannvern i eldre år
- Samtykkeskjema ved fotografering
- Nyttige lenker
- Lenker til landets ROK-er (regionale odontologiske kompetansesentre)
- Flyktningsmottak
- Psykiatri

Nettbutikken er Norsk Tannverns materielloversikt. Ved kjøp fordrer det at alle brukere registrerer seg, for deretter å legge varer i handlekurven som går rett til Distribusjonspartner. Nyheter og kampanjer blir markert på forsiden. Aktuelle tilbud om plakater, brosjyrer og filmer for gratis nedlasting, samt om Brontoaktivitetene, er tilgjengelig i egne faner på nettstedets forside.

Markedsføring og kommunikasjon

En viktig del av synliggjøringen av Norsk Tannvern og markedsføring av produktene er daglig leders/styreleders deltakelse i møter, kurs og utstillinger for tannhelsepersonell og samarbeid med tannhelsetjenesten. Norsk Tannvern har i perioden blant annet vært til stede ved fylkestannlegemøter, NTpFs fagkonferanse, Nordental, Samfunnsodontologisk forum og Kostforum. Norsk Tannvern deltar på møter i Helsedirektoratet når det er folkehelsekampanjer og får dermed mulighet til påvirkning sammen med andre frivillige organisasjoner. Norsk Tannvern har vært invitert til to dialogmøter med ledelsen på tannhelsefaglig avdeling i perioden.

Materiell sendes tannpleierutdanningene i Bergen, Oslo, Tromsø og Hedmark. Materiell sendes også ved forespørsel til videregående skoler med utdanning av tannhelsesekretærer. I tillegg har daglig leder årlig besøk av avgangstannpleierstudentene fra Oslo hvor hun redegjør for Norsk Tannverns plass i det nasjonale folkehelsearbeidet. I perioden har daglig leder hatt undervisning ved tannpleierutdanningen i Hedmark, Oslo og Bergen.

Det helsefremmende arbeidet er en naturlig del av den daglige virksomheten for tannhelsepersonell, enten på tannklinikken eller i samarbeid med andre yrkesgrupper. Det er grunnlaget for alt salg og markedsføring av produkter. Norsk Tannvern tilstreber å imøtekomme behovet for nye produkter som er i takt med tiden, for å holde motivasjon og interesse for det helsefremmende arbeidet levende og til enhver tid å ha profileringsartikler tilgjengelig, slik at både daglig leder og styremedlemmer kan ha muligheten til å synliggjøre Norsk Tannvern på flere arenaer.

Munnpleien

Munnpleien utgis med to nummer per år og har helsepersonell, lærere og andre naturlige samarbeidspartnere som målgruppe. Hensikten er å gi et bredt bilde av aktiviteten i tannhelsetjenesten med vekt på samhandling, folkehelse og tverrfaglighet. Redaktør er daglig leder Bente Stuveseth. Redaksjonsutvalget har bestått av Reidun Stenvik, Nina Glærum og Arnhild Sunde Seim. Utvalget har bistått med en fortløpende evaluering av Munnpleien og gitt råd både om innhold og utforming av bladet. Alle, i tillegg til Bente Roestad, har også journalistoppgaver i bladet.

Munnpleien har fra høsten 2015 blitt produsert av Bente Roestad. Norsk Tannvern har i mange år samarbeidet med Roestad om Bronto som beskrevet tidligere. Det legges vekt på at bladet skal være mest mulig landsdekkende og at det skal speile aktiviteter der tannhelsetjenesten samarbeider med andre personellgrupper. Munnpleien hadde 100-årsjubileum i 2016.

Bladet har et opplag på 10.000 og sendes til medlemmer og offentlige tannklinikker. Takket være et årlig tilskudd fra Helsedirektoratet sendes bladet også til helsestasjoner, til videregående skoler med helse- og oppvekstfag, til høgskoler med sykepleierutdanning og til odontologiske utdanningsinstitusjoner. Dessuten sendes Munnpleien til riksdekkende medier og naturlige andre samarbeidspartnere.

Seminar

Tannvernseminaret i 2015 ble avholdt mars i Oslo, og hadde tittelen «God tannhelse for alle – utfordringer og muligheter for tannhelsetjenesten». Ny komité, Hilde Håkelien, Tone Elin Berge og Jostein Eikeland har hatt ansvar for planlegging og gjennomføring av årets seminar som ble avholdt 7.

mars i Oslo. Dette seminaret hadde tittelen «Sosial ulikhet i helse – tannhelsetjenestens utfordringer i folkehelsearbeidet». Årets seminar hadde rekordoppslutning med 221 deltakere, medregnet foredragsholdere.

Samarbeid og samhandling

Norsk Tannvern har som mål å være en nyttig faginstans og premissleverandør, og samarbeider derfor både med institusjoner og organisasjoner i tannhelsetjenesten og med andre yrkesgrupper, for å fremme tannhelsen. De odontologiske fakultetene og de regionale odontologiske kompetansesentrene (ROK) er viktige som faglige rådgivere, og ansatte ved lærestedene og forskere ved ROK benyttes som ressurspersoner og samarbeidspartnere for Norsk Tannvern i utviklingen, oppdateringen og kvalitetssikringen av materiell.

Tannhelsetjenestens folkehelsenettverk

Den offentlige tannhelsetjenesten i alle fylkene har satt i gang tiltak innenfor helsefremmende og forebyggende arbeid. I 2006 ble det etablert et folkehelsenettverk, bestående av tannhelsetjenestens folkehelsekoordinatorer i fylkene.

Etter at nettverket ble formalisert, er det gjennomført regelmessige samlinger, siste gang med fellessamling, fylkestannleger og folkehelsekoordinatorer, var på Gardermoen i november 2016 med tittelen «Kunnskapsutvikling, erfaringsutveksling, dialog – GODE VERKTØY». Det er fylkestannlegenes arbeidsutvalg som er ansvarlig for arrangementene. Norsk Tannvern er oppnevnt som utviklingspartner, deltar i planleggingen og har påtatt seg sekretariatsoppgaver. Helsedirektoratet støtter samlingene økonomisk.

8. mars i år ble det gjennomført en nettverkssamling kun for folkehelsekoordinatorene, med fokus på nettverksbygging og presentasjon om folkehelse ved stiftelsen NaKuHel, Asker. NaKuHel er forkortelsen for begrepene Natur, Kultur og Helse. Formålet er å bidra til helhetstenkning og kreativitet omkring natur, kultur og helse, for derigjennom å bidra til å bedre helse, miljø og livskvalitet. I tillegg arrangerte vi et dialog-møte med UDI. En kontakt som bør videreføres til hele nettverksgruppen.

Samarbeid med helsesøstrene

I henhold til lov om tannhelsetjenesten skal Den offentlige tannhelsetjenesten organisere forebyggende tiltak for hele befolkningen og gi et regelmessig og oppsøkende tilbud til barn fra fødselen av. Fordi barna innkalles til tannhelsekontroll først det året de fyller tre år, er helsestasjonene derfor en viktig samarbeidspartner for tannhelsetjenesten. Mange steder er dette samarbeidet vel etablert, men det viser seg at dette langt fra gjelder over hele landet.

Norsk Tannvern har derfor sett det som en oppgave å samarbeide med helsesøstrenes organisasjon, Faggruppen av helsesøstre NSF. Daglig leder deltar ikke lenger på helsesøstrenes årlige kongress fordi foreningen satser på kommersielle bidragsyttere. Helsesøsterorganisasjonen blir oppdatert via e-post om relevante produktnyheter. Norsk Tannvern ga et fylldig hørings svar til *Nasjonal faglig retningslinje for helsestasjon 0-5 år* i 2016. Helsesøster og forfatter Nina Misvær som representant for helsesøstrene i Kontaktutvalget er Norsk Tannverns nærmeste kontakt.

Kostforum

Kostforum er en sammenslutning av fire frivillige organisasjoner som arbeider med kosthold: Kreftforeningen, Norges Diabetesforbund, Landsforeningen for hjerte- og lungesyke og Nasjonalforeningen for folkehelsen. Kostforum har som formål å arbeide for at det skal bli enklere for befolkningen å ta sunne matvalg.

Norsk Tannvern har fra 2006 vært observatør i Kostforum og synes det er nyttig å delta i møtene. Det er møter fire ganger i året. Kostforum har i perioden hatt som tema, bl.a.: tarmflora og fedme, vitamin D og hjerte/kar, Måltidets hus, om jod, Matvaretabellen, kostberegningssystemet (KBS) og fettsyreprosjektet, hvordan forbrukere skal dyttes/presses til å treffe riktige valg (nudging), nytte av fisk i norsk kosthold, markedsføring av usunn mat overfor barn og unge.

Framtidsutsikter

Styret i Norsk Tannvern legger med stolthet fram denne toårsberetningen for generalforsamlingen på vegne av foreningen. Styret innser at dagens og framtidens situasjon er sårbar. Foreningen på nasjonalt nivå er en god støttespiller for lokale tiltak i folkehelsearbeidet. Norsk Tannvern er fortsatt avhengig av at naturlige støttespillere vil bidra økonomisk til driften og gi Norsk Tannvern oppdrag slik at foreningen skal kunne opprettholde dagens nivå og leve opp til intensjonen i virksomhetsideen.

Norsk Tannvern ble grunnlagt i 1911, og foreningens grunntanke har siden starten vært å bidra til å utligne sosiale forskjeller innen tannhelse hos barn og ungdom i Norge. Når tannhelsen hos barn og unge etter hvert har blitt så god at 95 % av 3 åringene har «null hull», må Norsk Tannvern dreie sitt fokus mot andre pasientgrupper som fortsatt preges av sosial ulikhet innen tannhelse. Våren 2016 startet styret sammen med daglig leder arbeidet med å revidere Norsk Tannverns strategiplan for perioden 2017-2021. Arbeidet med å identifisere grupper som er en utfordring og å se på Norsk Tannverns forhold til foreninger og markedsaktører som arbeider innenfor samme problemområde førte til at styret ba om bistand fra WIKOS til utformingen av ny strategiplan. Daglig leder Thorbjørn Wilhelmsen har sammen med styret utviklet et strategidokument for Norsk Tannverns arena for handling frem mot 2021. Arbeidet med strategidokumentet blir imidlertid ikke ferdig til generalforsamlingen. Styret har derfor varslet om at det må avholdes en ekstraordinær generalforsamling høsten 2017 der strategidokument 2017-2021 skal vedtas.

Norsk Tannvern er opptatt av å avdekke hva slags samfunnsansvar foreningen skal ta fremover. Å være med på å utligne sosiale ulikheter blant innsatte i norske fengsler, barn av innvandrere, barn med sammensatte medisinske behov, odontofobi, rus og psykiatri er noen av de utfordringene som skal inngå i Norsk Tannverns strategiplan i årene 2017-2021.

Beretningen kan bare gi et lite bilde av den innsats og entusiasme som vår daglige leder Bente Stuveseth har bidratt med. Hun profilerer Norsk Tannvern som idécenter for forebyggende tannhelsearbeid i Norge og er opptatt av å knytte kontakter i Helse-Norge. Styret ser at Norsk Tannvern gjennom sine tiltak er med på å stimulere det helsefremmende og forebyggende arbeidet i tannhelsetjenesten og medvirker samtidig til å sette tannhelse i sammenheng med det totale helsebegrepet.